

'Een samenleving zonder risico's is heel vervelend'

De overheid is een bemoelial, en het lijkt steeds erger te worden. De Rotterdamse politicoloog Gerard Drosterij (1971) pleit voor een ander soort politicus en voor meer scheiding tussen overheid en samenleving. 'Waar is het gezonde wantrouwen in de staat?' | door Frans van Deijl, foto's Jean-Pierre Jans

Heeft u een hekel aan politici?
 "Nee, hoezo?"
 Vindt u hen arrogant?
 "Arrogant is niet de juiste benaming. Eerder zie ik hen als slachtoffers van een collectieve ziekte. Zodra politici namelijk aan de macht zijn, willen ze dingen gaan doen, problemen oplossen. Het is inmiddels een algemeen aanvaard beeld van wat de politiek vermag te zijn. Wat ik me in mijn dissertatie heb afgevraagd, is of je per definitie naar de maatschappij moet kijken in termen van problemen. Mijn eigen leven bijvoorbeeld zou sterk aan kwaliteit inboeten als ik me steeds moest afvragen welk probleem ik vandaag weer eens ging oplossen. Daar zou ik heel mee van worden."

Is die behoefte om problemen op te lossen, maar ook om te denken dat de samenleving maakbaar is, niet juist het kenmerk van de politiek en haar uitvoerders?

"Ik zeg het professor Couwenberg graag na dat veel bestuurders en volksvertegenwoordigers zich dikwijls blindstaren op hun vermeende oplossende vermogen. De overheid heeft in hun ogen de heilige plicht het initiatief te nemen in het benoemen van maatschappelijke problemen en het brengen van oplossingen. Die neiging van politici zich overal mee te bemoeien is

niet meer een exclusieve eigenschap van linkse en confessionele politici, maar overgenomen door collega's van andere partijen, Vandaar dat ik net sprak van een collectieve ziekte."

Bedoelt u de ChristenUnie-politici in dit kabinet?

"Niet per se, want denk aan opmerkingen van VVD'ers als Johan Remkes, die een doodschop wilde uitdelen aan Marokkaanse boefjes; of van Rita Verdonk, toen nog VVD, die zich ernstig beklaagde over de imam die haar geen hand wilde schudden; of neem Ivo Opstelten, die via YouTube probleemjongeren aansprak over hun gedrag in het openbaar vervoer. En wat dacht u van Femke Halsema, die zich uitliet over de geneugten van slowsex, of Jan Marijnissen, die zich uitsprak over de uitverkoop van de beschaving? Dan is er nog Ella Kalsbeek, die zich beijverde voor een opvoedcursus voor ouders van moeilijke jongens, en Guusje ter Horst over de verharde samenleving..."

U vergeet Frans Timmermans, de PvdA-staatssecretaris die de kiezer wil 'binden en verheffen'.

"Tja, schei toch uit."

Wat is er verkeerd aan politici die, indachtig Pim Fortuyn, zeggen wat ze denken en doen wat ze zeggen?

"Het wordt al gauw zwaar moralistisch, en

het is mijn overtuiging dat de overheid daar niet over gaat."

Wie dan wel? De kerken staan leeg, de burgers hoor je niet of alleen blèrend op internet. Moet niet iemand het goede voorbeeld geven, een richting aanwijzen?

"Misschien zou de politiek eens wat minder beleidsmatige geldingsdrang moeten vertonen, en een paar stapjes terug moeten doen zodat de burgers weer wat meer ruimte krijgen en zelf initiatieven nemen. Volgens mij is de essentie van democratie juist dat het primaat van de politiek niet bij de overheid maar bij de maatschappij ligt. De overheid kan wel steeds wijzen op het belang van innovatie, cohesie, van veiligheid en van normen en waarden, maar het zijn de burgers en de instituties die de loop van de samenleving bepalen, en niemand anders."

Maar die burgers vinden het prima dat er mensen in Den Haag zitten die bijvoorbeeld hebben geregeld dat ter wille van de volksgezondheid niet meer gerookt mag worden in cafés. Dat zou u of mij of welke instantie ook nooit zijn gelukt.

"Dat rookverbod is een drama. Onlangs bezocht ik twee concerten, een in Paradiso en een in de Melkweg. Goede muziek, goede sfeer. Ik had grote behoefte om een paar peuken op te steken. Ik ben nu een-